Aleg. 118.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej w przedmiocie uwolnienia nowo powstających zakładów przemysłowych od dodatków do podatków.

Wysoki Sejmie!

Sprawa podniesienia przemysłu w naszym kraju jest od kilku lat przedmiotem szczególnej troskliwości Wys. Sejmu. Pomimo niekorzystnego stanu finansów krajowych, uchwalał Wys. Sejm w ostatnich latach znaczne wydatki na szkoły przemysłowe i rękodzielnicze, na popieranie przemysłu domowego, na pożyczki i zasiłki dla przemysłu rękodzielniczego, na przemysł naftowy — co jest niewątpliwym dowodem, że potrzeba czynnego w tej sprawie współdziałania ze strony kraju znalazła w Wys. Sejmie powszechne uznanie.

Wnioski Wydziału krajowego o zapewnienie ulg podatkowych fabrykom nowo powstającym uzasadnione są obszernym a gruntownym wywodem o konieczności wytworzenia przemysłu fabrycznego, celem powstrzymania ekonomicznego upadku kraju. Do tego wyczerpującego wywodu komisya następujące dołącza uwagi.

Dzisiejszy stan przemysłu krajowego jest rezultatem długoletniego, dla nas wręcz nieprzychylnego systemu rządowego, który wszelkim usiłowaniom, podjętym w celu wytworzenia i rozwinięcia fabrycznej produkcyi przemysłowej, nieprzezwyciężone stawiał zapory, a równocześnie popierał produkcyę przemysłową w ościennych prowincyach — i ułatwiał jej pokonanie naszego rękodzielniczego i domowego przemysłu.

Znane są powszechnie liczne z czasów dawniejszych rozporządzenia administracyjne, zmierzające wprost do tego, aby niedopuścić w naszym kraju produkcyi przemysłowej, którą uważano jako wyłączny przywilej zachodnich prowincyi Państwa. — Wiadomy jest ucisk fiskalny, nakładający ciężary od fikcyjnych zysków; — wiadome zaniedbanie kraju pod względem komunikacyi, pod względem kredytu — słowem brak wszelkich warunków do rozwoju przemysłu niezbędnych.

To też gdy w zachodnich prowincyach monarchii rozwijał się przemysł, otoczony troskliwą opieką władz rządowych, — u nas upadały zakłady fabryczne, marniał i ginął zasobny

niegdyś przemysł rękodzielniczy i domowy, a, rolnictwo nasze pozbawione tej silnej dźwigni, jaką jest rozwinięty przemysł, skazane zostało wyłącznie tylko na wywóz swych płodów do krajów przemysłowych, gdzie spotyka się z przemożnem współzawodnictwem produkcyi rolniczej innych ziem, posiadających daleko pomyślniejsze warunki przyrodzone i ekonomiczne.

Zdawało się, że z chwilą uznania naszych praw narodowych i politycznych nadeszła także pora powetowania ciężkich krzywd, jakich kraj nasz doznawał pod względem ekonomicznym. Lecz i ta nadzieja zawiodła.

Przemysł naftowy, wytrzymujący z trudnością walkę z produkcyą zagraniczną, znalazł się w gorszych jeszcze warunkach skutkiem nowego opodatkowania. — Przemysł gorzelniany, ten jedyny w naszym kraju przemysł rolniczy, zachwiany został w swych podstawach przez zaprowadzenie nowego systemu podatkowego. — Nieustannie powtarzane postulata kraju o uregulowanie taryf kolejowych dotąd nieuwzględnione. — Słowem — nietylko żadnej ulgi, ale przeciwnie coraz nowe ciężary przygnębiają naszą produkcyę przemysłową i przemysłowo-rolniczą, coraz niekorzystniejszemi stają się warunki produkcyi rolniczej.

Pomimo tego jednak, że dotychczas nadaremnie domagaliśmy się od Rządu uwzględnienia coraz trudniejszej sytuacyi ekonomicznej kraju, nie przestał ciężyć na Wys. Rządzie obowiązek opiekowania się krajem naszym, który właśnie skutkiem nieprzychylnej polityki administracyjnej dawniejszych rządów znajduje się w tak wyjątkowem położeniu.

Komisya budżetowa zatem uznając w zupełności słuszność zapatrywania Wydziału krajowego, że ulgi podatkowe dla nowo założonych fabryk mogą się skutecznie przyczynić do ożywienia produkcyi przemysłowej w naszym kraju, mniema, iż obok przyznania ulg co do dodatków na fundusz krajowy i indemnizacyjny na potrzeby powiatowe i gminne opłacanych — należy także zwrócić się do c. k. Rządu o ile możności jaknajwzględniejsze opodatkowanie takich przedsiębiorstw. — Zachodzi bowiem obawa uzasadniona, że zbyt wygórowane opodatkowanie odstraszałoby przedsiębiorców nawet w takim razie, gdyby zapewniono im uwolnienie od dodatków krajowych i indemnizacyjnych.

Komisya spodziewa się, iż c. k. Rząd uznać zechce, jak dalece pożytecznym będzie dla całego Państwa wzmożenie sił produkcyjnych naszego kraju w kierunku przemysłu fabrycznego, — i ma nadzieją, że c. k. Rząd nie będzie paraliżował wygórowanem opodatkowaniem zakładania przedsiębiorstw przemysłowych, zwłaszcza jeżeli Wydział krajowy w każdym uwzględnienia godnym wypadku wniesie stosowne przedstawienie.

Zauważyć przytem wypada, iż jak uwolnienie takich przedsiębiorstw od dodatków do podatków wcale nie uszczupli obecnych dochodów skarbu krajowego i funduszu indemnizacyjnego, tudzież powiatów i gmin, lecz przeciwnie zapewni mu większe dochody w latach późniejszych, — tak i traktowanie względne tych przedsiębiorstw co się tyczy podatków państwowych bynajmniej nie wpłynie na zmniejszenie dochodów c. k. skarbu, lecz przeciwnie jest jedynie zgodne z racyonalną polityką finansową, która nie do chwilowego, nadmiernego obciążenia podatkujących, lecz do trwałego wzmożenia siły podatkowej kraju dążyć powinna.

Komisya sądzi jednak, że właściwiej będzie przyznać osobną ustawą uwolnienie nowo powstających zakładów od dodatków do podatków, aniżeli ograniczać się na upoważnienie Wydziału krajowego, które mogłoby się okazać niewystarczającem. — Również jest zdaniem komisyi, że zamiast wzywać Rady powiatowe i Zwierzchności gminne do przyznawania ulg podatkowych nowo powstającym przedsiębiorstwom, należy przyznać to uwolnienie ustawą krajową także od dodatków powiatowych i gminnych, słowem od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.

Zgadzając się z Wydziałem krajowym co do pożyteczności uwolnienia nowo powstających zakładów przemysłowych, w sprawozdaniu Wydziału wymienionych, od wszelkich do-

datków do podatków, niemogła jednak komisya już teraz oświadczyć się za uwolnieniem także istniejących już zakładów, w razie ich rozszerzenia, i mniema, iż sprawa ta wymaga jeszcze dokładniejszego zbadania, a Wydział krajowy zapewne nie zaniedba, na podstawie przeprowadzonych dochodzeń stosowne wnioski przedstawić.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić rezolucyę następującą:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w wypadkach godnych uwzględnienia udawał się do c. k. Rządu celem wyjednania umiarkowanego opodatkowania nowo powstających w kraju naszym zakładów przemysłowych.

We Lwowie dnia 22. Października 1884.

Przewodniczący:
Smarzewski.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Ustawa

z dnia ....

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnienie nowo powstających zakładów przemysłowych od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje;

Art. I.

Następujące Zakłady przemysłowe, które zostaną założone w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem do końca roku 1894. — uwolnione zostaną od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych, na okres dziesięciu lat, licząc od dnia otwarcia nowo powstającego zakładu:

1. Zakłady przemysłowe z gałęzi przemysłu dotąd w kraju niezaprowadzonych, a mianowicie: zakłady dla wyrobu soli potażowych z wyjątkiem potażarni, zakłady dla wyrobu ałunu, angielskiego kwasu siarkowego, kwasu azotowego, chemicznych produktów do blichowania; — zakłady dla wyrobu szteingutowych rur glazurowanych, retort ogniotrwałych, szlifowanego szkła stołowego, zwierciadłowego i zwierciadeł, porcelany; — zakłady dla przerobu mazi pogazowych na asfalt sztuczny i środki desinfekcyjne, farb anilinowych; — zakłady dla przerobu fosforytów na sztuczne nawozy; — zakłady dla wyrobu bla-

chy miedzianej, emaliowanych naczyń żelaznych, sztyftów, gwoździ, śrub, nitów i łańcuchów żelaznych; — zakłady dla wyrobu cellulozy; — zakłady dla wyrobu przędziwa z lnu i konopi, przędzalnie z lnu, konopi i juty, tkalnie mechaniczne z lnu, konopi, bawełny, juty i jedwabiu, mechaniczne tkalnie worów; zakłady dla wyrobu cerat, pasów pędowych ze skóry i materyałów włókiennych; — fabryki krochmalu, dekstryny i syropu krochmalowego z pszenicy, kartofli lub kukurudzy, fabryki konserw jarzynowych, mlecznych i mięsnych.

2. Zakłady przemysłowe, z gałęzi przemysłu w kraju istniejących, jeżeli założone będą według wymagań dzisiejszego stanu techniki, obliczone będą na większy przerób surowego materyału i zatrudniać będą większą liczbę robotników, a mianowicie zakłady przemysłowe dla wyrobu cementu i wapna hydraulicznego, — dla wyrobu fajansu, glazurowych naczyń szteingutowych, zbytkowych wyrobów gliny i majolik, — ciekłych i stałych smar z olejów mineralnych; — zakłady dla wyrobu zupełnych urządzeń i aparatów gorzelnianych, — dla wyrobu maszyn i narzędzi rolniczych, — dla wyrobów całych powozów, — dla wyrobu narzędzi wiertniczych dla górnictwa krajowego, — lin drucianych, lamp naftowych; — zakłady dla wyrobu kalafonii i przerobu odpadków drzew szpilkowych systemem szwedzkim, — olejków eterycznych — fabryki beczek i szpuntów do beczek; — zakłady dla wyrobu fortepianów; — przędzalnie z wełny zatrudniające najmniej 100 wrzecion; — zakłady przemysłowe tkackie z lnu, konopi, bawełny i juty, zatrudniające w obrębie zakładu najmniej dziesięć ręcznych warstatów tkackich, — zakłady przemysłowe tkackie z wełny i jedwabiu, zatrudniające w obrębie zakładu najmniej sześć warstatów tkackich, — zakłady blichu i apretury, zdolne przerobić najmniej 20.000 sztuk płótna i odpowiednią ilość przędzy i innych wyrobów z lnu, konopi, bawełny i juty, — zakłady apretury sukna zdolne przerobić najmniej 1000 sztuk sukna i innych wyrobów wełnianych, — farbiernie i drukarnie wyrobów tkackich zdolne przerobić większą ilość tkanin z lnu, konopi, juty, bawełny i wełny; — zakłady dla wyrobów pończoszkowych, zatrudniające najmniej 15

cyrkularnych warstatów; — zakłady garbarskie dla wyrobu skór podeszwianych, saków, skór cielęcych matowych czarnych i szarych, zamszów i kidów, oraz skór lakierowanych, — zakłady białoskórnicze dla przerobu większej ilości skórek; — zakłady przemysłowe dla wyrobu świec stearynowych, — fabryki mydła zdolne przerobić najmniej 1.000 cetnarów tłuszczów roślinnych i zwierzęcych, — zakłady dla wyrobu surogatów kawy (kawy figowej i cykoryi) obliczone na przerób produktów najmniej z 50 morgów roślin okopowych.

Art. II.

O zastosowaniu tej ustawy do nowopowstających Zakładów przemysłowych, rozstrzyga Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku, i ogłasza swoją uchwałę w gazecie urzędowej.

Art. III.

Ustawa ta obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom Skarku i Spraw wewnętrznych.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.